KPRM
RPW/10810/2025 P
Data:2025-02-11

STOWARZYSZENIE
POLSKI INSTYTUT PRAW GŁUCHYCH
UL. A. GAJKOWICZA 5/85 , 03-562 WARSZAWA
REGON : 369501740 NIP : 5242852956 E-MAIL : biuro.spipg@wp.pl

Warszawa, dn.11.02.2025 r.

DZIENNIK PODAWCZY
Wpł. 2025 -02- 11
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Szanowny Pan
Donald Tusk
Premier RP
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Przedmiot petycji – utworzenie Ogólnopolskiego Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego w celu likwidacji barier w komunikowaniu się z pomiotami publicznymi oraz zagwarantowanie jego stałego finansowania ze środków publicznych z budżetu państwa, w tym zabezpieczenie środków finansowych w ustawie budżetowej na funkcjonowanie Ogólnopolskiego Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego w perspektywie długoterminowej, zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz Strategią na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030.

PETYCJA

Szanowny Panie Premierze,

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o petycjach zwracamy się w interesie publicznym z petycją o utworzenie Ogólnopolskiego Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego w celu likwidacji barier w komunikowaniu się z pomiotami publicznymi oraz zagwarantowanie jego stałego finansowania ze środków publicznych z budżetu państwa, w tym zabezpieczenie środków finansowych w ustawie budżetowej na funkcjonowanie Ogólnopolskiego Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego w perspektywie długoterminowej, zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz Strategią na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030.

Uzasadnienie

W imieniu Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych zwracamy się z uprzejmą prośbą do Państwa o utworzenie Ogólnopolskiego Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego w celu likwidacji barier w komunikowaniu się z pomiotami publicznymi oraz zagwarantowanie jego stałego finansowania ze środków publicznych z budżetu państwa, w tym zabezpieczenie środków finansowych w ustawie budżetowej na funkcjonowanie Ogólnopolskiego Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego w perspektywie długoterminowej, zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz Strategią na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030.

Centrum Komunikacji miało być projektem realizowanym w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS). Projekt miał być realizowany od IV kwartału 2024 roku do IV kwartału 2027 roku. Do dnia dzisiejszego Centrum Komunikacji nie został utworzone, a do końca trwania projektu mamy jeszcze 2 lata, a potem skończy się finansowanie Centrum Komunikacji w ramach projektu europejskiego.

Projekt Centrum Komunikacji miał być skierowany także do osób z niepełnosprawnością słuchu, które miały otrzymać w Centrum Komunikacji wsparcie w komunikacji czyli w polskim języku migowym w życiu codziennym.

W ramach Centrum Komunikacji miało powstać 17 lokalizacji oraz miała zostać zbudowana aplikacja, która pozwoli na korzystanie z jej usług również w formie zdalnej przez Internet.

Usługi świadczone w ramach Centrum Komunikacji miały być realizowane w formie stacjonarnej jak i zarówno zdalnej. Usługa tłumaczenia na polski język migowy miała być dostępna stacjonarnie, za pośrednictwem aplikacji, czy też zarówno online.

Ogólnopolskie Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego musi mieć zapewnione stałe finansowanie z budżetu państwa, tylko w ten sposób zostanie zagwarantowana ciągłość funkcjonowania Ogólnopolskiego Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego, zaś projekt w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), po 2027 r. zakończy finansowanie Ogólnopolskiego Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego. Nie mamy tutaj zagwarantowanego stałego finansowania ze środków publicznych z budżetu państwa.

W ustawie budżetowej muszą być zabezpieczone środki finansowe na funkcjonowanie Ogólnopolskiego Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego w perspektywie długoterminowej, w przeciwnym razie osoby z niepełnosprawnością słuchu zostaną pozbawione wsparcia w komunikacji czyli w polskim języku migowym z instytucjami publicznymi, co będzie rażącym naruszeniem Konstytucji RP oraz Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Prosimy o zapoznanie się z dokumentem FCC - https://www.fcc.gov/cvaa.

Zwracamy uwagę, że przepisy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się tj. (Dz. U. z 2017 r., poz. 1824) stanowią, że podmioty publiczne zapewniają możliwość korzystania przez osoby uprawnione z pomocy wybranego tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika (art. 6 w zw. z art. 10 ustawy), a świadczenie to jest bezpłatne dla osoby uprawnionej, będącej osobą niepełnosprawną (art. 11 ust. 3 ustawy) oraz przepisy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami również nakładają obowiązek na podmioty publiczne zapewnienia osobom głuchym tj. dostępności informacyjno-komunikacyjnej (art. 6 ust. 3 ustawy).

Zgodnie z przytoczonymi przepisami prawa podmioty publiczne mają obowiązek zapewnić osobom głuchym skorzystania z pomocy z wybranego przez siebie tłumacza języka migowego, także organ administracji publicznej zapewnia im dostęp do tłumacza polskiego języka migowego, to świadczenie jest nieodpłatne dla osoby uprawnionej, w myśl przepisów prawa która jest osobą niepełnosprawną zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W wyniku przeprowadzonej kontroli, której celem było dokonanie oceny przygotowania podmiotów wykonujących usługi publiczne do kontaktów z osobami posługującymi się językiem migowym Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie działalność skontrolowanych podmiotów w zakresie upowszechniania informacji o usługach pozwalających na komunikowanie się.

Wyniki kontroli Najwyższej Izby Kontroli wykazały, że poziom realizacji przepisów ustawy o języku migowym był bardzo niski. Dodatkowo, nawet w tych podmiotach, które podjęły działania zmierzające do realizacji przepisów ustawy o języku migowym, nadal występowały obszary wymagające dostosowania do specyficznych potrzeb osób z niepełnosprawnością słuchu. Należy zaznaczyć, że jednym z czynników utrudniających komunikację z osobami głuchymi, posługującymi się językiem migowym była nieznajomość specyfiki wynikającej z niepełnosprawności słuchu, co utrudniało kontakt z osobami głuchymi.

Dla większości osób głuchych język polski jest językiem obcym, trudnym do zrozumienia, ich rodzimym językiem jest polski język migowy, w pełni zrozumiały dla nich język który jest niezbędny do komunikowania się.

Brak dostępu do wszelkich informacji w języku migowym, powoduje wykluczenie i marginalizację osób głuchych z życia społecznego i politycznego, w sposób znaczący utrudnia im samodzielność. Dla znacznej większości polskiego społeczeństwa podstawowym środkiem do komunikowania się język wyrażony mową (język werbalny) i pismem. Jak wiemy językiem werbalnym i pismem nie posługuje się część osób uprawnionych, w szczególności osoby głuche od urodzenia lub te które utraciły słuch we wczesnym dzieciństwie, nie mając możliwości poznania języka polskiego. Dla tej części osób głuchych język polski jest językiem obcym, a jedynym ich rodzimym językiem jest język migowy.

Konieczność znajomości i posługiwania się językiem polskim, dla wielu z nich jest ogromną barierą w zakresie realizacji podstawowych praw i wolności obywatelskich. Niezbędne jest zagwarantowanie osobom głuchym szerszego wsparcia w komunikowaniu się ze wszystkimi instytucjami publicznymi finansowanymi ze środków publicznych.

Obecnie nawiązanie kontaktu w języku migowym z jednostkami działającymi w sferze ochrony zdrowia i bezpieczeństwa, zwłaszcza w sprawach nagłych, jest bardzo utrudnione, a nawet niemożliwe, co potwierdzają wyniki kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Zobowiązanie wszystkich instytucji publicznych finansowanych ze środków publicznych do udostępniania usługi pozwalającej na komunikowanie się oraz zapewnienia dostępu do świadczenia usług tłumacza polskiego języka migowego, będzie wystarczającym wsparciem dla osób uprawnionych do komunikowania się z podmiotami publicznymi.

Utworzenie Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego powinno składać się z niezależnych i bezstronnych tłumaczy języka migowego od jakichkolwiek organizacji pozarządowych, legitymujących się państwowym certyfikatem znajomości polskiego języka migowego wydawanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości, który potwierdza znajomość i kompetencje językowe z zakresu PJM. Stałoby się to wypełnieniem założeń i postulatów środowiska osób głuchych i zapewniłoby optymalne zabezpieczenie potrzeb osób głuchych zgodnie z Konwencją Praw Osób Niepełnosprawnych oraz Strategią na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030.

Żadne organizacje pozarządowe i firmy nie mogą mieć monopolu w zakresie certyfikacji tłumaczy polskiego języka migowego, ten certyfikat powinien być wydawany przez Ministerstwo Sprawiedliwości, by zapobiec faworyzowaniu podmiotów wydających, rozbieżne certyfikaty znajomości języka migowego. To są działania prokonwencyjne mające na celu demonopolizację podmiotów zajmujących się certyfikacją tłumaczy języka migowego w duchu prokonstytucyjnym i prokonwencyjnym.

Jednym z praw wynikających z Konwencji jest korzystanie w sprawach urzędowych z języków migowych, komunikacji wspomagającej, komunikacji alternatywnej oraz wszelkich innych dostępnych środków, sposobów i form komunikowania się. Wynika to wprost z Art. 9 KPON.

Należy podkreślić to, że realizacja przedstawionych w petycji postulatów przybliży Polskę do pełniejszego wdrożenia postanowień Konwencji.

Reasumując, uprzejmie prosimy o pozytywne rozpatrzenie nin. petycji.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projektodawca oświadcza, iż przyjęcie proponowanych zmian nie spowoduje stanu niezgodności prawa krajowego z prawem wspólnotowym.

Wyrażamy zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego danych osobowych podmiotu wnoszącego petycję.

Z poważaniem,

Stanisław Porowski
Prezes Zarządu

mgr inż. Mariusz Nowak
Sekretarz Zarządu

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
SEKRETARZ STANU
Łukasz Krasoń

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/
Numer sprawy: BON-XIII.055.1.2025

Pan

Stanisław Porowski

Prezes Zarządu

Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych

Ul. A. Gajkowicza 5/85

03-562 Warszawa

biuro.spipg@wp.pl

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na petycję z dnia 11 lutego 2025 r. przekazaną przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, dotyczącą utworzenia Ogólnopolskiego Centrum Komunikacji Polskiego Języka Migowego oraz zabezpieczenia jego finansowania z budżetu państwa, informujemy, że 1 stycznia 2025 r. Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych rozpoczęło realizację projektu „Centrum Komunikacji dla Osób z Niepełnosprawnościami", którego jednym z działań będzie **utworzenie pionu Centrum Komunikacji odpowiadającego za zapewnienie usług komunikacyjnych i informacji osobom komunikującym się w PJM, za pomocą transkrypcji mowy, SKOGN, za pomocą alfabetu Braille'a**.

Celem projektu jest zapewnienie usług w zakresie bieżącego komunikowania się osób z niepełnosprawnościami, o których mowa w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, potrzebujących wsparcia w komunikowaniu się. Działania podejmowane w ramach projektu będą uwzględniały w szczególności osoby z niepełnosprawnościami narządu słuchu, mowy i wzroku, niepełnosprawnością intelektualną, z problemami zdrowia psychicznego i spektrum autyzmu, posługujących się PJM, SKOGN, korzystających z transkrypcji mowy na tekst, alternatywnych i augmentatywnych sposobów komunikacji (AAC) oraz ETR.

Cele szczegółowe projektu to:

1. Utworzenie 3 pionów Centrum Komunikacji
2. Wzrost kompetencji kadry tłumaczy/tłumaczek (PJM) i tłumaczy/tłumaczek przewodników (SKOGN).

3. Wzrost kompetencji specjalistów/specjalistek AAC (włączając w to zapewnienie tekstu łatwego do czytania, ETR) oraz specjalistów/specjalistek w zakresie ETR.

Główne zadania przewidziane do realizacji w projekcie

Zadanie 1: Utworzenie i utrzymanie Centrum Komunikacji wraz ze strukturami regionalnymi

W ramach tego zadania zostaną zrealizowane następujące działania:

1) **Utworzenie HUB Centrum komunikacji** – w wybranej lokalizacji np. w Warszawie zostanie utworzona główna siedziba Centrum Komunikacji dla osób z niepełnosprawnościami. Oprócz tego zostanie utworzona struktura regionalna Centrum – w 16 innych lokalizacjach, wykorzystująca dostępną infrastrukturę Partnerów projektu. W ramach działania przewidziano prace w zakresie remontu, modernizacji budynków w których będą odbywały się zaplanowane w dalszej części projektu szkolenia oraz usługi świadczone na poziomie krajowym, w tym zdalnie. W ramach działania zostanie również zakupiony sprzęt do wykonywania zaplanowanych usług. Zakłada się wykorzystanie potencjału Partnerów projektu poprzez wykorzystanie posiadanych zasobów lokalowych i dostosowanie ich do potrzeb projektu.
2) **Utworzenie struktury regionalnej** – w wybranych regionach zostaną utworzone huby Centrum Komunikacji tj. punkty bezpośredniego kontaktu beneficjentów projektu z tłumaczami oraz kadrą w celu skorzystania z oferowanych usług. W ramach działania zostanie również zakupiony sprzęt do wykonywania zaplanowanych usług. Zakłada się, że wszystkie usługi świadczone w ramach Centrum Komunikacji będą dostępne regionalnie, w szczególności działania zaplanowane w ramach zadania 3 i 4.
3) **Utrzymanie Centrum komunikacji oraz struktur regionalnych** - w ramach działania zaplanowano bieżące działania w celu utrzymania wypracowanych struktur. Działanie obejmuje bieżące utrzymanie infrastruktury Centrum komunikacji HUB, w skład którego wchodzi pion odpowiadający za zapewnienie usług komunikacyjnych osobom komunikującym się w PJM, za pomocą transkrypcji mowy, SKONG, za pomocą alfabetu Braille'a oraz pionu odpowiadającego za zapewnienie możliwości komunikowania się i informacji osobom komunikującym się za pomocą alternatywnych i wspomagających za pomocą alternatywnych wspomagających komunikacji (AAC) oraz korzystających z ETR oraz struktur regionalnych.

Grupa docelowa:

- osoby z niepełnosprawnościami tj. osoby komunikujące się w PJM, za pomocą transkrypcji mowy, SKOGN, za pomocą alfabetu Braille'a, osoby komunikujące się za pomocą alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji (AAC) oraz korzystające z ETR
- osoby z wiedzą specjalistyczną pracujące na rzecz osób z niepełnosprawnościami: tłumacze/tłumaczki (PJM) i tłumacze/tłumaczki przewodnicy (SKOGN) – osoby, które będą świadczyły wsparcie w projekcie oraz po jego zakończeniu, osoby z wiedzą specjalistyczną z zakresu usług AAC i osoby z wiedzą specjalistyczną w zakresie ETR - osoby, które będą świadczyły wsparcie w projekcie oraz po jego zakończeniu, kadra pracowników Centrum – osoby, które będą pośredniczyły w usługach i dbały o najwyższą jakość świadczonego wsparcia.

Planowany termin realizacji: IV kw. 2024 – IV. kw. 2027

Zadanie 2: Utworzenie pionu Centrum Komunikacji odpowiadającego za zapewnienie usług komunikacyjnych i informacji osobom komunikującym się w PJM, za pomocą transkrypcji mowy, SKOGN, za pomocą alfabetu Braille'a

W ramach tego zadania zostaną zrealizowane następujące działania:

1) **Przygotowanie standardów i procedur Centrum Komunikacji** w zakresie zapewnienia usług komunikacyjnych i informacji osobom komunikującym się w PJM, za pomocą transkrypcji mowy, SKOGN, za pomocą alfabetu Braille'a.
2) **Stworzenie i rozbudowa funkcjonalności aplikacji (np. mobilnej lub desktopowej lub kilku aplikacji).**
3) **Szkolenia kadry tłumaczy/tłumaczek (PJM) i tłumaczy/tłumaczek przewodników (SKOGN). Szkolenia kadry Centrum** - przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń dla tłumaczy/tłumaczek i tłumaczy/tłumaczek przewodników, podnoszących i doskonalących ich umiejętności tłumaczeniowe i kompetencje zawodowe. Prowadzenie nadzoru nad kadrą tłumaczy/tłumaczek i tłumaczy/tłumaczek przewodników. Osoby tłumaczące będą działały na rzecz Centrum komunikacji i niezbędne jest opracowanie ścieżki działania w przypadku skarg czy wniosków o zmianę osoby tłumaczącej, a także oceny jakości prowadzonych tłumaczeń. Szkolenia będą uzupełnieniem działania Centrum, z jednej strony zapewnią dopływ dobrze przeszkolonej kadry, z drugiej, rozbudują sieć osób z wiedzą specjalistyczną, które będą świadczyć usługi w skali całego kraju zapewniając dostępność na poziomie lokalnym.
4) **Działania upowszechniające usługi świadczone przez Centrum komunikacji** - przygotowanie i przeprowadzenie działań upowszechniających na temat Centrum Komunikacji („język korzyści", wizualizacja informacji, dostępność informacyjno-komunikacyjna), skierowanej z jednej strony do bezpośrednich odbiorców Centrum Komunikacji, osób z niepełnosprawnością a z drugiej do ogółu społeczeństwa, potencjalnych odbiorców. Osią tych działań będzie osoba z niepełnosprawnością i jej potrzeby, ponieważ to ona inicjuje kontakt z Centrum Komunikacji i decyduje o korzystaniu z jej usług. Działania informacyjne i upowszechniające w zadaniu nie będą stanowiły działań promujących projekt, które zgodnie z Zasadami finansowania programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 są wymienione w katalogu kosztów pośrednich.
5) **Świadczenie usług**
    a) **Usługi zdalne - realizowane na terenie całego kraju**
        - ✓ Usługa tłumacza/tłumaczki polskiego języka migowego - ma charakter dwustronny (osoba z niepełnosprawnością – tłumacz/tłumaczka PJM) lub trójstronny (osoba z niepełnosprawnością – tłumacz/tłumaczka PJM - otoczenie), usługa tłumaczenia odbywa się w czasie rzeczywistym, online, poprzez aplikację mobilną lub inną aplikację.
        - ✓ Usługa alarmowa - połączenie z tłumaczem/tłumaczką PJM w nagłej sytuacji takiej jak np. wypadek samochodowy, nagłe zdarzenie losowe itp., służy do zaalarmowania odpowiednich służb ratunkowych, usługa tłumaczenia odbywa się w czasie rzeczywistym, online, przez aplikację mobilną lub inną aplikację, dostępną 24h/7. Usługa transkrypcji wypowiedzi fonicznej na tekst polski- przeznaczona przede wszystkim dla osób słabosłyszących, późno ogłuchłych, nieznających polskiego języka migowego, komunikujących się za pomocą języka polskiego pisanego, jak również głuchoniewidomych. Usługa odbywa się w czasie rzeczywistym, online, poprzez aplikację za pomocą czatu i połączenia audio.
        - ✓ Usługa tłumaczenia dokumentów - polega na tłumaczeniu pism, umów, regulaminów itp., umożliwia tłumaczenie tekstu z języka polskiego na polski język migowy lub zapis w alfabecie Braille'a, oraz z polskiego języka migowego na język polski. Usługa jest zamawiana, tłumaczenie realizowane jest w ciągu kilku dni. Wymiana dokumentów odbywa się poprzez aplikację mobilną lub inną aplikację, lub w przypadku osób głuchoniewidomych za pomocą poczty tradycyjnej.

Szacunkowe średniomiesięczne zapotrzebowanie będzie wynosić co najmniej 500 usług, maksymalnie do 1200.

b) **Usługi stacjonarne - realizowane w regionach w zależności od potrzeb, dostępnych specjalistów oraz możliwości finansowych**

Usługa osoby tłumaczącej stacjonarnie - dostępna w wybranych częściach kraju, polega na tłumaczeniu stacjonarnym np. w miejscu pracy, instytucji, placówce służby zdrowia itp., wykorzystywana w przypadku bardziej złożonych spraw, kiedy nie może być zrealizowana usługa tłumaczenia online lub usługa określona w ustawie o języku migowym i innych formach komunikowania się. Tłumaczenie zamawia osoba z niepełnosprawnością za pomocą aplikacji (np. mobilnej, desktopowej), tłumacz/tłumaczka polskiego języka migowego lub tłumacz/tłumaczka przewodnik we wskazanym terminie i czasie udaje się w wyznaczone miejsce celem zrealizowania usługi.

6) **Ewaluacja Zadania 2 – badanie potrzeb i jakości** w zakresie zapewnienia usług komunikacyjnych i informacji osobom komunikującym się w PJM, za pomocą transkrypcji mowy, SKOGN, za pomocą alfabetu Braille'a. Ewaluacja jest konieczna do wprowadzenia niezbędnych zmian w funkcjonowaniu Centrum. Zadanie jest niezbędne do sprawdzenia realnych potrzeb odbiorców. Ewaluacja będzie procesem ciągłym – bieżący monitoring działań, „tajemniczy klient", ankiety z użytkownikami, badanie stopnia zadowolenia i propozycji zmian, spotkania superwizyjne ze specjalistami, ankiety i wywiady jakościowe ze specjalistami i pracownikami Centrum. Z działań przygotowany zostanie raport podsumowujący wraz z propozycjami zmian. Ewaluacja będzie prowadzona w sposób ciągły i będzie podstawą do wypracowania rekomendacji do wdrożenia przygotowanych rozwiązań na poziomie krajowym i regionalnym. Zakładamy zatrudnienie specjalisty oraz zlecenie działań ewaluacyjnych dla wykonawcy, który zostanie wyłoniony w postępowaniu konkurencyjnym.

Grupa docelowa

- osoby z niepełnosprawnościami: osoby komunikujące się w PJM, za pomocą transkrypcji mowy, SKOGN, za pomocą alfabetu Braille'a.
- specjaliści pracujący na rzecz osób z niepełnosprawnościami: tłumacze/tłumaczki (PJM) i tłumacze/tłumaczki przewodnicy (SKOGN) – osoby, które będą świadczyły wsparcie w projekcie oraz po jego zakończeniu, kadra pracowników Centrum – osoby, które będą pośredniczyły w usługach i dbały o najwyższą jakość świadczonego wsparcia.

Planowany termin realizacji: IV kw. 2024 - IV kw. 2027.

Zadanie 3: Utworzenie pionu Centrum Komunikacji odpowiadającego za zapewnienie możliwości komunikowania się i informacji osobom komunikującym się za pomocą alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji (AAC) oraz korzystających z ETR.

W ramach tego zadania zostaną zrealizowane następujące działania:

1) **Przygotowanie standardów i procedur Centrum Komunikacji** w zakresie zapewnienia możliwości komunikowania się i informacji osobom komunikującym się za pomocą alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji (AAC) oraz korzystających z ETR. **Uwzględnienie standardów usług AAC.** W działaniu zostaną opracowane standardy usług AAC na podstawie istniejących opracowań z projektów „Włączenie wyłączonych (…)" oraz „Aktywni niepełnosprawni (…)".

2) **Szkolenia specjalistów/specjalistek AAC (włączając w to zapewnienie tekstu łatwego do czytania, ETR), opracowanie standardów doboru urządzeń i metod komunikowania się, zapewnienie wiedzy o usługach i korzystania z informacji**. Baza osób z wiedzą specjalistyczną z zakresu AAC oznacza zapewnienie personelu z zakresu alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji (AAC), obecnie nie są prowadzone rejestry pokazujące, ilu takich osób jest na rynku.
3) **Szkolenia specjalistów/specjalistek w zakresie ETR.** Działania szkoleniowe mające na celu podniesienie kompetencji personelu obsługującego osoby z niepełnosprawnościami w zakresie ETR.
4) **Świadczenie usługi na poziomie centralnym i regionalnym (usługi AAC i ETR). Utworzenie huba AAC i ETR na poziomie centralnym dla koordynacji działań w tym zakresie**. Zapewnienie realizacji usług AAC w zależności od potrzeb w tym zakresie. Zapewnienie komunikacji pomiędzy osobami potrzebującymi takich usług a specjalistami, którzy będą mogli udzielić wsparcia. Stworzenie infrastruktury i sieci specjalistów na poziomie lokalnym. Nabór i szkolenie nowej kadry. Hub będzie formą koordynacji usług na poziomie centralnym. W regionach i lokalnie świadczone będą usługi bieżące, które będzie koordynował Hub.
   Świadczenie usług
   a) w zakresie zapewnienia możliwości komunikowania się i informacji osobom komunikującym się za pomocą alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji (AAC) - stacjonarnie, w Centrum i w wybranych lokalizacjach
   b) w zakresie tłumaczenia dokumentów na ETR i przygotowania informacji w języku prostym – zdalnie
5) **Szkolenia specjalistów/specjalistek usług AAC i ETR na poziomie centralnym i przeszkolenie kadry Centrum w zakresie możliwości udzielanego wsparcia przez osoby specjalizujące się w AAC i ETR oraz doskonalenie zawodowe osób specjalizujących się w AAC i ETR. Działania szkoleniowe mające na celu podniesienie kompetencji personelu obsługującego osoby z niepełnosprawnościami w zakresie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji (AAC i ETR).** Szkolenia będą dotyczyły alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji (analogicznie jak w zadaniu 1 szkolenia dla tłumaczy). Liczba przeszkolonych tłumaczy/tłumaczek będzie wynikać wprost z potrzeb oszacowanych w projekcie oraz z liczby już dostępnych specjalistów na rynku.
6) **Szkolenia kadry pracowników/pracownic i doskonalenie zawodowe osób specjalizujących się w AAC i ETR na poziomie regionalnym i lokalnym.** Przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń dla kadry Centrum i osób specjalizujących się w AAC oraz ETR, na poziomie lokalnym i regionalnym, podnoszących i doskonalących umiejętności i kompetencje zawodowe. Prowadzenie naboru na poziomie lokalnym. Z uwagi na brak opracowań o liczbie dostępnych osób specjalizujących się w AAC oraz ETR zaplanowano szkolenia, aby mieć możliwość naboru odpowiedniej kadry oraz ujednoliceniu istniejącej wiedzy w zakresie opracowanych standardów. Lokalizacje wskazane do świadczenia usług na poziomie lokalnym zostaną wybrane w późniejszym etapie realizacji projektu, po opracowaniu standardów, oszacowaniu możliwości kadrowych oraz zapotrzebowania na usługi.
7) **Działania upowszechniające usługi świadczone przez Centrum komunikacji** („język korzyści", wizualizacja informacji, dostępność informacyjno-komunikacyjna), skierowanej z jednej strony do bezpośrednich odbiorców Centrum Komunikacji, osób z niepełnosprawnością a z drugiej do ogółu społeczeństwa, potencjalnych odbiorców. Osią tych działań będzie osoba z niepełnosprawnością i jej potrzeby, ponieważ to ona inicjuje kontakt z Centrum Komunikacji i decyduje o korzystaniu z jej usług. Działania informacyjne i upowszechniające w zadaniu nie będą stanowiły działań promujących projekt, które zgodnie z Zasadami finansowania programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 są wymienione w katalogu kosztów pośrednich.

8) **Ewaluacja Zadania 3 – badanie potrzeb i jakości** w zakresie zapewnienia możliwości komunikowania się i informacji osobom komunikującym się za pomocą alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji (AAC) oraz korzystających z ETR. Ewaluacja jest konieczna do wprowadzenia ewentualnych ulepszeń w funkcjonowaniu Centrum. Zadanie jest niezbędne do sprawdzenia realnych potrzeb odbiorców. Ewaluacja będzie procesem ciągłym – bieżący monitoring działań, „tajemniczy klient", ankiety z użytkownikami, badanie stopnia zadowolenia i propozycji zmian, spotkania superwizyjne ze specjalistami/specjalistkami, ankiety i wywiady jakościowe ze specjalistami/specjalistkami i pracownikami Centrum. Z działań przygotowany zostanie raport podsumowujący wraz z propozycjami zmian. Ewaluacja będzie prowadzona w sposób ciągły i będzie podstawą do wypracowania rekomendacji do wdrożenia przygotowanych rozwiązań na poziomie krajowym i regionalnym. Zakładamy zatrudnienie specjalisty oraz zlecenie działań ewaluacyjnych dla wykonawcy, który zostanie wyłoniony w postępowaniu konkurencyjnym.

Grupa docelowa:

- osoby z niepełnosprawnościami - osoby komunikujące się za pomocą alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji (AAC) oraz korzystające z ETR,
- osoby z wiedzą specjalistyczną pracujący na rzecz osób z niepełnosprawnościami: osoby z wiedzą specjalistyczną z zakresu usług AAC i osoby z wiedzą specjalistyczną w zakresie ETR - osoby, które będą świadczyły wsparcie w projekcie oraz po jego zakończeniu, kadra Centrum - osoby, które będą pośredniczyły w usługach i dbały o najwyższą jakość świadczonego wsparcia.

Planowany termin realizacji: IV kw. 2024 - IV kw. 2027.

Zadanie 4: Dodatkowe usługi świadczone w ramach Centrum Komunikacji jako wsparcie osób niewidomych

Udostępnianie informacji o możliwościach alternatywnych form komunikacji takich jak: zapisanie tekstu alfabetem Braille'a, odczytanie i nagranie tekstu do pliku dźwiękowego, stworzenie pliku dźwiękowego przystosowanego do odczytania przez syntezator mowy, stworzenie pliku tekstowego, także w alfabecie Braille'a, który następnie użytkownik odtwarza przy pomocy syntezatora mowy lub przy pomocy urządzenia tzw. linijki brajlowskiej. Świadczenie usług w powyższym zakresie dla osób z dysfunkcją wzroku. Usługa świadczona na poziomie centralnym, jak i lokalnym, w zależności od potrzeb.

Grupa docelowa:

- osoby z niepełnosprawnościami - osoby komunikujące się za pomocą transkrypcji mowy, SKOGN, za pomocą alfabetu Braille'a,
- osoby z wiedzą specjalistyczną pracujące na rzecz osób z niepełnosprawnościami: tłumacze/tłumaczki (PJM) i tłumacze/tłumaczki przewodnicy (SKOGN) – osoby, które będą świadczyły wsparcie w projekcie oraz po jego zakończeniu, kadra Centrum – osoby, które będą pośredniczyły w usługach i dbały o najwyższą jakość świadczonego wsparcia.

Planowany termin realizacji: IV kw. 2024 - IV kw.2027

Szacunkowe koszty realizacji zadania 4: około 2 000 000,00 (1 % kosztów bezpośrednich).

Zadanie 5:

Koszty pośrednie niezbędne do realizacji projektu

Koszty działań informacyjno-promocyjnych (np. zakup materiałów promocyjnych i informacyjnych, zakup ogłoszeń prasowych, utworzenie i prowadzenie strony internetowej o projekcie, oznakowanie projektu, plakaty, ulotki), koszty koordynatora projektu oraz innego personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie, w szczególności koszty wynagrodzenia tych osób, ich delegacji służbowych i szkoleń, koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna, w tym dotycząca zamówień) na potrzeby funkcjonowania jednostki, koszty obsługi księgowej, koszty utrzymania powierzchni biurowych.

Grupa docelowa:

- Zespół Lidera oraz Partnerów biorących udział w realizacji projektu. W zakresie działań informacyjnych – społeczeństwo.

Partnerami w projekcie są Polski Związek Głuchych z siedzibą w Warszawie oraz Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną z siedzibą w Warszawie. Wartość projektu - 219 989 847,00 zł. Wysokość wkładu Funduszy Europejskich - 181 535 621,74 zł.

Z wyrazami szacunku
Łukasz Krasoń
Pełnomocnik Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/